

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 312/2018-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. septembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED]
[REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Romanom Juríkom, PhD., Jazerná 19, Nové Zámky, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26 Co 43/2018 z 20. apríla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. augusta 2018 elektronicky doručená a 14. augusta 2018 prostredníctvom poštovej prepravy doplnená sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 26 Co 43/2018 z 20. apríla 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“), ktorým bolo rozhodnuté o náhrade trov konania.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia doručili Okresnému súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) 21. marca 2012 žalobu, pretože ako vlastníci a užívatelia rodinného domu a pozemku boli neustále obťažovaní rušením nočného pokoja, hlukom nad mieru primeranú pomerom a vibráciami vytváranými prevádzkou pohostinstva [REDAKOVANÉ] nachádzajúceho sa v ich bezprostrednom susedstve v budove a pozemku, ktorých vlastníkom je žalovaný. Sťažovatelia sa žalobou domáhali, aby sa žalovaný ako vlastník susednej nehnuteľnosti zdržal:

„1. púšťania reprodukovanej a živej hudby v časovom rozpätí po 22.00 hod. do 06,00 hod. rannej,

2. púšťania príliš hlasitej reprodukovanej a živej hudby aj mimo času určeného nočného klúdu, teda počas celého dňa a aby zamedzil krik a inému neprimeranému hluku počas celého dňa,

3. predlžovania prevádzkového času v zariadení mimo času rozpätia od 06.00 hod. do 22.00 hod., aby bol povinný ukončiť prevádzku zariadenia tak, že po tom čase sa v priestoroch zariadenia nesmie nachádzať žiaden návštevník a zo zariadenia nesmie vychádzať žiaden hluk,

4. zneužívania opakovaného doručovania písomného ohlásenia o jednorazovom predĺžení prevádzkovej doby mestu [REDAKOVANÉ] okrem prípadu, ak pôjde o udalosť, ktorú možno považovať za výlučnú, jednorazovú s jednoznačne preukázateľným a náležite zdokladovaným dôvodom jej konania a zároveň okrem prípadu, ak pôjde o doručenie neprevyšujúce dve písomné ohlásenia v priebehu jedného kalendárneho roka, teda v priebehu od 01.01. do 31.12 bežného roka.“

3. Okresný súd rozhodol o žalobe sťažovateľov tak, že ju rozsudkom sp. zn. 5 C 45/2012 z 3. júna 2013 zamietol. Okresný súd ďalej uviedol, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením. Žalovaný podal proti rozsudku okresného súdu

odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 23 Co 351/2013 z 13. októbra 2014 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil s tým, že o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa.

4. Splnomocnenej zástupkyni sťažovateľov bolo 21. decembra 2017, teda viac ako 4 roky po nadobudnutí právoplatnosti uvedeného rozsudku (rozsudok nadobudol právoplatnosť 19. novembra 2014), doručené uznesenie okresného súdu č. k. 5 C 45/2012-136 zo 17. júla 2017, ktorým rozhodol, že žalovanému náhradu trov konania proti sťažovateľom nepriznáva. Rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania žalovanému okresný súd odôvodnil existenciou dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 257 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a výnimočnosťou prípadu, ktorý podľa názoru okresného súdu spočíva v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach strán sporu. Okresný súd poukázal najmä na to, že prvoinštančný, ako aj odvolací súd vyvodili zodpovednosť žalovaného za protiprávny stav, ktorý bol v konaní jednoznačne preukázaný, keď vychádzali zo skutkového stavu, že pohostinstvo [REDAKOVANÉ] sa nachádza v oblasti rodinných domov a kľudného bývania, pričom reprodukováná a živá hudba z pozemku žalovaného je hlučná, počujú ju nielen sťažovatelia, ale aj ďalší obyvatelia okolitých domov a obťažovanie sťažovateľov prevyšuje mieru primeranú miestnym pomerom. Okresný súd zároveň poukázal na to, že sťažovatelia sú starobnými dôchodcami trpiacimi viacerými chorobami a majú doporučený prísny režim pokoja, pričom okresný súd v rozsudku považoval obťažovanie za neprimerané a z dlhodobého hľadiska spôsobilé privodiť vážnu ujmu na zdraví sťažovateľov, najmä sťažovateľa trpiaceho vážnymi zdravotnými problémami (aneuryzma), umocnenými podľa vyjadrenia lekára práve hlučným prostredím. Pre úplnosť posúdil okresný súd aj majetkovú situáciu strán sporu.

5. Proti uzneseniu okresného súdu podal žalovaný odvolanie, ktoré odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci súdom prvej inštancie podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. V odvolaní zároveň poukázal na zjavnú nedôvodnosť žaloby, ktorá bola podľa jeho názoru od samého začiatku bezúspešná, šikanózna. Žalovaný ďalej uviedol, že petícia občanov nemá žiadnu výpovednú hodnotu, že bola účelovo zorganizovaná sťažovateľmi

a že žiaden zo susedov sa nikdy nestážoval na rušenie nočného pokoja súvisiaceho s prevádzkou pohostinstva [REDACTED]. Z uvedeného dôvodu sa mesto [REDACTED] predmetnou petíciou ani nezaoberalo. Žalovaný taktiež poukázal na to, že v súvislosti s prevádzkou pohostinstva [REDACTED] mu nebola uložená žiadna pokuta. Žalovaný zhodnotil, že vyvodenie zodpovednosti za protiprávny stav okresným súdom a krajským súdom je len v rovine špekulácií.

6. Krajský súd napadnutým uznesením zmenil uznesenie okresného súdu tak, že žalovanému voči sťažovateľom priznal právo na náhradu 50 % trov doterajšieho konania. Podľa názoru krajského súdu okresný súd nesprávne posudzoval otázku nepriznania nároku na náhradu trov podľa § 257 CSP, keďže ju mal posudzovať podľa § 150 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) účinného do 30. júna 2016, k čomu podľa sťažovateľov treba prisvedčiť. Krajský súd sa taktiež nestotožnil s právnym názorom okresného súdu, že dôvody hodné osobitného zreteľa možno vidieť v tom, že súd sa v meritórnom rozhodnutí akoby stotožnil so žalobným základom nároku žalobcov. Podľa názoru krajského súdu je dôvodné to, či konečné rozhodnutie žalobnému návrhu vyhovel alebo ho zamietlo. Krajský súd súhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, avšak len pokiaľ ide o sociálny aspekt, čo vlastne znamená stotožnenie sa s názorom žalovaného, ktorý v odvolaní uviedol, že aplikácia ustanovenia § 257 CSP prichádza do úvahy len v prípadoch charakteristických sociálnym aspektom.

7. Podľa názoru sťažovateľov napadnutým uznesením krajského súdu bolo porušené ich základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivý proces, keď krajský súd nárok na náhradu trov konania posudzoval výlučne z hľadiska miery úspešnosti bez komplexného posúdenia výnimky zodpovednosti za úspech. Sťažovatelia zhodnotili, že krajský súd aplikáciu § 150 ods. 1 OSP (§ 257 CSP) posudzoval len z hľadiska jednej z viacerých okolností, a to z hľadiska sociálneho aspektu, čo znamená, že komplexne nevyčerpal, resp. nezohľadnil celý predmet sporu a všetky okolnosti relevantné pre rozhodnutie o priznaní nároku na náhradu trov konania. Sťažovatelia uviedli, že procesnými predpokladmi pre priznanie náhrady trov konania nie je len úspech (resp. neúspech) žalobcov, ale aj neexistencia dôvodov hodných osobitného zreteľa.

8. Poukazujúc na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Sžp 23/2013 sťažovatelia konštatovali, že súd má povinnosť posúdiť existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, inak by nebola docielená spravodlivá ochrana práv podľa § 1 OSP (čl. 2 ods. 1 CSP). Z odôvodnenia napadnutého uznesenia však nie je vôbec zrejmé, prečo krajský súd okrem sociálneho aspektu nevzal do úvahy iné okolnosti, napr. vzájomné vzťahy medzi účastníkmi konania, ako dôvody hodné osobitného zreteľa, pretože iné okolnosti nevyhodnotil. Takýmto rozhodnutím krajský súd vlastne zúžil možnosť aplikácie § 150 OSP (§ 257 CSP) len na majetkové pomery, keď podľa jeho názoru možno dôvody hodné osobitného zreteľa vidieť len v sociálnom aspekte.

9. Sťažovatelia v tejto súvislosti poukázali na dikciu § 150 ods. 1 OSP, podľa ktorého *„Ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.“*. Podľa názoru sťažovateľov aj keď citované ustanovenie uvádza ako dôvody hodné osobitného zreteľa skutočnosti súvisiace s procesnými úkonmi účastníkov, možno za ne považovať aj iné dôvody, pretože procesné úkony sú uvedené iba ako príklad. Názor krajského súdu, ktorý ako dôvod hodný osobitného zreteľa uznal len sociálny aspekt, tak popiera účel a zmysel tohto ustanovenia a takýto zúžený výklad je ústavne nekonformný.

10. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia tiež uviedol, že výnimočnosť aplikácie ustanovenia § 150 ods. 1 OSP musí byť v odôvodnení náležite vysvetlená a konkretizovaná. Pokiaľ však bol krajský súd toho názoru, že odôvodnenie uznesenia okresného súdu nie je dostatočné, mal uznesenie okresného súdu zrušiť a vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie z dôvodu nepreskúmateľnosti. Podľa názoru sťažovateľov nepreskúmateľné je práve napadnuté uznesenie krajského súdu, pretože z jeho odôvodnenia je zrejmé, že sa komplexne nezaoberal okolnosťami týkajúcimi sa veci a strán sporu, na ktoré odkázal okresný súd. Okresný súd totiž v odôvodnení uznesenia uviedol, že pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania posudzoval vec komplexne z hľadiska všetkých okolností relevantných pre toto rozhodnutie. Po posúdení uvedeného tak dospel

k záveru, že v tejto veci ide o celkom výnimočný prípad. Ako výnimočné okolnosti zobral do úvahy, že sťažovatelia boli obťažovaní neprimeraným hlukom (reprodukovanou a živou hudbou z prevádzky pohostinstva), ako aj skutočnosť, že žalovaný ako vlastník predmetných nehnuteľností má povinnosť urobiť opatrenia na rešpektovanie susedských práv vrátane neobťažovania sťažovateľov nad mieru primeranú pomerom hlukom, prípadne inými imisiami. V tejto súvislosti sťažovatelia zdôraznili, že túto povinnosť má žalovaný bez ohľadu na to, či sa dotknuté osoby domáhajú ochrany svojich práv na súde alebo nie. Okresný súd taktiež ako výnimočné okolnosti videl aj to, že neprimerané a dlhodobé obťažovanie hlukom z pohostinstva je spôsobilé privodiť vážnu ujmu na zdraví sťažovateľom, najmä sťažovateľovi trpiacemu vážnymi zdravotnými problémami umocnenými podľa vyjadrenia lekára práve hlučným prostredím.

11. Kým okresný súd v odôvodnení svojho uznesenia uviedol, ktoré dôvody považuje za hodné osobitného zreteľa a v čom vidí výnimočnosť veci a strán sporu, krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia neuviedol, v čom a prečo sa nestotožňuje s právnym názorom okresného súdu. Svoju argumentáciu pritom obmedzil len na konštatovanie, že protiprávnosť konania žalovaného nemôže byť dôvodom na nepriznanie náhrady trov konania, lebo pre posúdenie nároku na náhradu trov konania je rozhodný úspech vo veci samej. Sťažovatelia sa s názorom krajského súdu nestotožňujú. V tejto súvislosti pritom odkázali na judikatúru najvyššieho súdu, v ktorej už bolo vyslovené, že za dôvody hodné osobitného zreteľa možno považovať v zásade akékoľvek dôvody (napr. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžp 23/2013, sp. zn. 3 MCdo 46/2012; uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 158/2015). Okrem ústavne nekonformného výkladu ustanovení týkajúcich sa nároku na náhradu trov konania treba krajskému súdu vytknúť aj to, že v odôvodnení napadnutého uznesenia neuviedol, ako sa vysporiadal s námietkami žalovaného uvedenými v odvolaní, napr. šikanóznosť žaloby, žiadna výpovedná hodnota petície občanov a pod. Z uvedeného dôvodu je napadnuté uznesenie krajského súdu nepreskúmateľné.

12. Sťažovatelia ďalej konštatovali, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu nie je zrejmé, ako sa riadil viazanosťou odvolacími dôvodmi. Dôvodom podaného odvolania bolo nesprávne právne posúdenie veci, avšak z odôvodnenia

napadnutého uznesenia krajského súdu nie je zrejmé, v čom podľa krajského súdu spočíva nesprávna interpretácia § 150 ods. 1 OSP.

13. Podľa názoru sťažovateľov ustanovenie § 150 ods. 1 OSP (§ 257 CSP) neslúži na zmiernovanie alebo odstraňovanie majetkových rozdielov medzi stranami, ale slúži na odstránenie neprimeranej tvrdosti, na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu. Z doterajšej súdnej praxe vyplýva, že za dôvody hodné osobitného zreteľa možno považovať také okolnosti ako sú: a) neprimeraná tvrdosť, b) podiel oboch strán na vzniku a priebehu sporu, c) povaha a okolnosti sporu, d) zložitosť dosiaľ neriešenej právnej problematiky, e) zložitosť prípadov výkladu medzinárodnej zmluvy, f) osobné pomery strany sporu, g) nízky príjem. Z dokumentácie obsiahnutej v súdnom spise vrátane odvolania žalovaného proti uzneseniu okresného súdu, ako aj z vykonaného dokazovania vyplýva, že v danom prípade prichádza do úvahy posúdenie okolností uvedených v písm. a), b), c) f) a g). Sťažovatelia v danej súvislosti osobitne poukázali na veľmi negatívny prístup žalovaného k sťažovateľom vyplývajúci aj z odvolania žalovaného, v ktorom namiesto argumentácie osočoval sťažovateľov, snažil sa vzbudiť dojem, že ide o osoby konfliktné, šikanózne, výslovne uviedol, že ide o notorických sťažovateľov. Žalovaný zároveň popieral výsledky dokazovania v súdnom konaní, ako aj hodnotenie dôkazov súdom. Sťažovatelia zhodnotili, že vzťahy medzi nimi a žalovaným (ako účastníkmi konania) sú narušené a že postoj žalovaného voči nim je arogantný, povýšenecký a necitlivý. Podľa názoru sťažovateľov takýto postoj žalovaného vybočil v danom prípade z rámca zákonom akceptovateľného správania pri ochrane jeho práv a možno ho považovať za dôvod brániaci aplikácii ustanovenia zodpovednosti za výsledok, a to aj s poukazom na dobré mravy.

14. V súvislosti s dôvodom hodným osobitného zreteľa sťažovatelia ďalej poukázali na skutočnosť, že podľa ich názoru žaloba bola zamietnutá iba z formálnych dôvodov. Sťažovatelia konštatovali, že súdy jednoznačne dospeli k záveru, že ujma na ich strane vznikla, čo zároveň znamená, že námietka žalovaného týkajúca sa neopodstatnenosti žaloby uvedená v odvolaní bola neopodstatnená. Podľa názoru sťažovateľov záver súdu musí vychádzať zo starostlivého posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci vrátane posúdenia všetkých pomerov účastníkov, čím sa krajský súd zjavne neriadil.

15. V nadväznosti na uvedené sťažovatelia žiadali, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej takto rozhodol:

„1) Základné práva [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave, č. k. 26Co/43/2018-162, porušené boli.

2) Základné práva [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave, č. k. 26Co/43/2018-162 porušené boli.

3) Uznesenie Krajského súdu v Trnave, č. k. 26Co/43/2018-162 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

4) [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 1.700 eur (slovom tisícšesťdesiat eur), ktoré je Krajský súd v Trnave povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5) [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 1.700 eur (slovom tisícšesťdesiat eur), ktoré je Krajský súd v Trnave povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6) Krajský súd v Trnave je povinný nahradiť sťažovateľom trovy konania do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

16. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

18. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

19. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia

príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

20. Ústavný súd považuje rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, I. ÚS 630/2017).

21. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj pri rozhodovaní o trovách konania musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o trovách konania musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.

22. Krajský súd v relevantnej časti napadnutého uznesenia uviedol:

«... Krajský súd v Trnave ako odvolací súd po zistení, že odvolanie je podané včas a námietku, aby mohli byť oslobodení od povinnosti znášať trovy, hoci nimi uplatnená okolnosť by v konečnom dôsledku nebola pre rozhodnutie súdu určujúca. Preto nemožno okolnosť, že súdy v merite prerokúvanej veci „ustálili zodpovednosť žalovaného“ za určitý stav, považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa podľa § 150 ods. 1 O. s. p., ktorý by opodstatňoval nepriznanie nároku na náhradu trov konania žalovanému, ktorý inak mal v merite veci plný úspech, keď žaloba žalobcov bola zamietnutá.

... Odvolací súd však súhlasí so záverom súdu prvej inštancie, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré možno čiastočne nepriznať nárok na náhradu trov konania, a to v sociálnej situácii strán. Žalobcovia sú starobní dôchodcovia vyššieho veku (79 resp. 82 rokov) s úhrnným príjmom 627 € mesačne, keď výšku starobného dôchodku žalobkyne v 1. rade uvedenú vo vyjadrení k odvolaniu žalovaný nijako nepoprel. Žalobca v 2. rade trpí viacerými zdravotnými problémami, ktoré boli v konaní v merite veci preukázané. Obaja žalobcovia sú vlastníkami a spoluvlastníkmi rodinného domu. Žalobcovia pristupovali ku konaniu zodpovedne, riadne si plnili svoje procesné povinnosti, takže ich spôsob vedenia konania nemožno považovať za nedbalý. Takisto z neho nevyplýva, že by cieľom žalobcov bolo spôsobiť žalovanému úmyselne škodu. Naopak, žalovaný je samostatne zárobkovo činnou osobou a jeho vymeriavací základ na sociálne poistenie minimálne do júna 2017 bol 1.558,43 € mesačne, čo... znamená, že jeho pomerný základ dane (čistý príjem) bol 2.315,83 €. Žalovaný je pritom vlastníkom domu, bytu a ďalšej nehnuteľnosti. Práve v tomto príjmovom a majetkovom nepomere vidí odvolací súd dôvody hodné osobitného zreteľa na strane žalobcov, ktoré však opodstatňujú len čiastočné nepriznanie nároku na náhradu trov konania.

... Vychádzajúc z toho, že pomer príjmov oboch žalobcov k príjmu žalovaného je 1 : 4, no zároveň zachovávajúc zásadu zodpovednosti za úspech podľa § 142 O. s. p., odvolací súd považuje za primerané priznať žalovanému nárok na náhradu 50 % jeho trov. Z uvedených dôvodov odvolací súd vecne nesprávne uznesenie podľa § 388 C. s. p. v tomto zmysle zmenil...

... O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 255 ods. 2 v spojení s § 396 ods. 1 C. s. p. Napadnutým uznesením súd žalovanému (ani žalobcom) nepriznal nárok na náhradu trov. Žalovaný ho žiadal zmeniť tak, že sa mu prizná 100 % trov konania, žalobcovia ho žiadali potvrdiť. Prisúdením len polovice nároku na náhradu trov žalovanému tak boli žalovaný aj žalobcovia úspešní aj neúspešní v rovnakom rozsahu, čo opodstatňuje podľa cit. ustanovenia ich rozdelenie rovnou mierou. Preto odvolací súd vyslovil, že ani jedna zo strán nemá právo na ich náhradu.»

23. Ústavný súd dôkladne posúdil napadnuté uznesenie krajského súdu v kontexte všetkých v sťažnosti uplatnených námietok. Ústavný súd teda posudzoval napadnuté

uznesenie krajského súdu z pohľadu sťažovateľmi uplatnenej námietky týkajúcej sa nesprávnej aplikácie § 257 CSP (predtým § 150 ods. 1 OSP) v spojení s aplikáciou § 255 ods. 2 CSP (t. j. posudzovanie dôvodov hodných osobitného zreteľa a aplikácie zásady zodpovednosti za úspech v spore).

Ústavný súd po dôkladnej analýze napadnutého uznesenia krajského súdu konštatuje, že nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia krajského súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. V rámci rozhodovania o otázke priznania náhrady trov konania krajský súd uplatnil zákonom poskytovaný priestor na uváženie o možnosti aplikácie § 255 až § 257 CSP, do ktorého ústavný súd nie je zásadne oprávnený vstupovať a nahradzovať prijaté právne závery.

24. Sťažovatelia v sťažnosti taktiež namietali, že napadnuté uznesenie krajského súdu je podľa ich názoru nepreskúmateľné, keďže sa krajský súd nevysporiadal so všetkými argumentmi uvedenými v odvolaní. Ústavný súd teda preskúmal odôvodnenie napadnutého uznesenia v kontexte namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom právnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. I. ÚS 298/2018). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

25. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa predmetnou vecou zaoberal primeraným spôsobom, prihliadol pritom aj na konkrétne okolnosti prípadu, ktoré považoval pre posúdenie veci za podstatné, a následne dostatočným spôsobom odôvodnil svoje závery. Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup odvolacieho súdu, t. j. taký postup, ktorý by nemal oporu v zákone, a preto nemožno napadnuté uznesenie krajského súdu z ústavnoprávneho hľadiska hodnotiť ako ústavne nekonformné, nepreskúmateľné či arbitrárne.

26. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade neexistujú skutočnosti, ktoré by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie signalizovali možnosť vyslovenia porušenia označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, a preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

27. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľov nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na konštatovanie porušenia označených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2018